

1. Κρίση της Κυπριακής Δικαιοσύνης

Είναι διαπιστωμένο από τους πάντες εντός Κύπρου αλλά και εκτός από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το συμβούλιο Ευρώπης μεταξύ άλλων, ότι η Κυπριακή Δικαιοσύνη βρίσκεται σε κρίση.

Δικαιοσύνη η οποία αργεί δεν είναι δικαιοσύνη γιατί παραβιάζει συνταγματικά δικαιώματα των διαδίκων. Παραβιάζεται μεταξύ άλλων το άρθρο 30 του Συντάγματος και το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τα οποία κατοχυρώνουν το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος

Στις δυο βαθμίδες σήμερα της δικαιοσύνης μια υπόθεση μπορεί να πάρει 4 – 5 χρόνια πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια, δηλαδή η έφεση, άλλα 6 χρόνια. Η περίοδος 11 συνολικά ετών είναι ανεπίτρεπτη για επίλυση αστικής φύσεως διαφορών.

Η ποινική δικαιοσύνη απονέμεται μέχρι στιγμής με τρόπο ο οποίος είναι σχετικά ικανοποιητικός.

Ο μεγάλος όγκος υποθέσεων και οι αργοί ρυθμοί αναλογούν αναπόφευκτα και στην ποιότητα.

Πιεσμένα δικαστήρια αναπόφευκτα κάνουν λάθη και οι αποφάσεις δεν είναι πάντοτε επαρκώς μελετημένες όπως θα έπρεπε να ήταν. Δυστυχώς ενώ τα προβλήματα έπρεπε να είχαν διαπιστωθεί ενωρίτερα, καθυστέρησε η διαπίστωση τους αλλά πολύ περισσότερο καθυστέρησαν και καθυστερεί η αντιμετώπιση τους. Είναι επάναγκες να επανεξετάσουμε και αναθεωρήσουμε το όλο σύστημα με στόχο την εξειδίκευση σε όλες τις βαθμίδες η οποία αναμένεται θα φέρει ταχύτητα και ποιότητα. Η μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης θα λάβει χώρα σε 3 φάσεις κατά την γνώμη μου. Η Α. φάση περιλαμβάνει την δημιουργία Εφετείου και Ανώτατου δικαστηρίου χωρισμένο σε δύο τμήματα:

1. Συνταγματικού Δικαίου και Δημόσιου και
2. Ένα άλλο για εκδίκαση Αστικών και Ποινικών υποθέσεων.

Στην Β' φάση αναμένεται να εισαχθεί νέο σύστημα διοίκησης των δικαστηρίων από μια ανεξάρτητη αρχή και η δημιουργία ειδικών τμημάτων στα επαρχιακά δικαστήρια και στην απονομή της πρωτοβάθμιας δικαιοσύνης.

Στην Γ' φάση αναμένεται να εισαχθεί πλήρως η ηλεκτρονική δικαιοσύνη ενώ μέρος της που αφορά τις καταχωρήσεις στα δικαστήρια θα εισαχθεί στην πρώτη φάση, δηλαδή εντός 2020 – 2021.

Η Γ' φάση θα αποτελεί πλέον περίοδο επανεξέτασης και επαναθεώρησης του όλου συστήματος και εισαγωγής και εφαρμογής των νέων Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας. Αναμένεται ότι στο στάδιο 1^{ης} και η 2^{ης} φάσης θα λειτουργήσει επίσης το Εμπορικό Δικαστήριο και Ναυτοδικείο.

2. Ο Διεθνής σύνδεσμος για προάσπιση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δυστυχώς έχει ατονήσει.

Καταβάλλω προσπάθειες για την επανασύσταση και επαναλειτουργία του με δεομένη την τεράστια επιτυχία που είχε τέλη της 10^{ης} 80 και δεκαετίας 90. Χρειάζεται νέο αίμα, νέα παιδιά , νέους συναδέλφους που θα έχουν την απαραίτητη ενέργεια για την συνέχιση των δραστηριοτήτων του.

3. Η ιδιότητα μου σαν Καθηγητή και Προέδρου Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου έρχεται σε μια περίοδο μεταρρύθμισης της δικαιοσύνης και σαφέστατα οι γνώσεις μου χρησιμοποιούνται ακριβώς για επίτευξη των στόχων της μεταρρύθμισης.

Η σχεδόν 40 χρόνια πείρα μου στο δικηγορικό επάγγελμα σε συνδυασμό με την πανεπιστημιακή γνώση και διδασκαλία και συγγραφή έργων δημιουργούν την απαραίτητη όσμωση για επίτευξη των στόχων.

4. Ήδη τον 1^{ον} μήνα προεδρίας στον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο δημιούργησα επιστημονική μονάδα για περαιτέρω επεξεργασία των νομοσχεδίων για μεταρρύθμιση, τα οποία επεξεργάζονται περαιτέρω τώρα το Υπουργείο Δικαιοσύνης και μέλη της επιτροπής νομικών μέσα στο πλαίσιο μιας ευρύτερης διαβούλευσης.

5. Ο δικηγορικός κόσμος κλήθηκε να συμμετάσχει σε αυτό το δημόσιο διάλογο και έχω πάρει σημειώματα αρκετών συναδέλφων τα οποία βρίσκονται υπό μελέτη. Προχώρησα με την σύσταση του Πειθαρχικού Συμβουλίου και ευρισκόμαστε στο τελικό στάδιο σύστασης των διαφόρων επιτροπών του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου . Ο Σύλλογος δεν είναι συντηριακό απλώς όργανο αλλά είναι επιστημονικός σύλλογος και πρέπει να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στον εκσυγχρονισμό του Δικαίου της μεταρρύθμισης της Δικαιοσύνης και των θεσμών Πολιτικής Δικονομίας. Με 4500 περίπου μέλη που ασκούν την δικηγορία και πολλά άλλα τα οποία έχουν γραφτεί στο μητρώο των δικηγόρων, ο Δικηγορικός Σύλλογος αποτελεί ένα μαζικό και δυναμικό πυλώνα του κράτους δικαίου.

Σε όλα τα επίπεδα αναπτύσσεται μεταρρυθμιστικό έργο και μπορώ να πω με την βοήθεια Συμβουλίου του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου έχουμε πετύχει μέχρι στιγμής παρά πολλά. Προχωρούμε με επανεξέταση και αναθεώρηση του Ταμείου Συντάξεως των Δικηγόρων και συμμετέχουμε ενεργά στις εργασίες της Βουλής των Αντιπροσώπων.

6. Έχει συσταθεί άμεσα τον Νομικό Συμβούλιο και από τις πρώτες αποφάσεις του ήταν η επανεξέταση του επιπέδου των εξετάσεων, της μείωσης των εξεταστικών περιόδων σε 2 ετησίως αντί 3 και περιορισμό της συνολικής περιόδου για επιτυχή εξέταση στα 2 έτη. Στόχος του νέου Συμβουλίου είναι να αναβαθμιστεί το επίπεδο εισδοχής των νέων Δικηγόρων. Η μεταρρύθμιση ξεκίνησε και σε αυτό το επίπεδο.
7. το Δίκαιο της Επεικείας πρέπει να εισαχθεί στα μαθήματα, το οποίο οφείλουν να περάσουν οι νέοι δικηγόροι σαν προϋπόθεση εγγραφής τους, στο μητρώο δικηγόρων . Στην Κύπρο εφαρμόζουμε δυνάμει του άρθρου 29 του Περί Δικαστηρίων Νόμου τόσο το Κοινό Δίκαιο όσο και το Δίκαιο Επεικείας. Είναι αδιανόητο να εγγράφεται Δικηγόρος χωρίς να έχει περάσει εξετάσεις στο Δίκαιο της Επεικείας . Αποτελεί τον 2^{ον} βασικό πυλώνα του Κυπριακού Δικαίου μαζί με το κοινό δίκαιο.
8. Η πανδημία ανέδειξε την γύμνια της Κυπριακής Δικαιοσύνης λόγω της αδυναμίας της να συνεχίσει να λειτουργεί απρόσκοπτα εξ αποστάσεως. Θετικό όμως είναι ότι προκάλεσε την αναγκαιότητα να εισαχθεί η προσωρινή ηλεκτρονική δικαιοσύνη, σαν ενδιάμεσο βήμα μέχρι εισαγωγής της πλήρους ηλεκτρονικής εξ αποστάσεως δικαιοσύνης σε δύο χρόνια. Ήδη από τις αρχές νέου χρόνου αναμένεται ότι όλα τα έγγραφα θα καταχωρούνται πλέον ηλεκτρονικά. Η εξ αποστάσεως διαδικασία έχει εισαχθεί πλέον σε όλα τα Πανεπιστήμια, Νομικές Σχολές και Τμήματα. Σίγουρα δεν είναι κάτι το οποίο είναι ιδεώδες αλλά αναμένεται ότι τόσο στην εαρινή περσινή ακαδημαϊκή χρονιά όσο και στο φετινό ακαδημαϊκό έτος η διδασκαλία θα διεξαχθεί εξ αποστάσεως. Νομίζω ότι χρειάζεται μεγαλύτερη προσπάθεια τόσο από καθηγητές και φοιτητές να συνεργαστούν για επίτευξη των στόχων. Δεν πιστεύω ότι οι φοιτητές που για 1 ½ ακαδημαϊκό έτος διδάχτηκαν εξ αποστάσεως θα υστερούν στο μέλλον καθ' οιονδήποτε τρόπο. Δυσκολίες υπάρχουν στην διεξαγωγή των εξετάσεων αλλά όχι ανυπέρβλητες.